

GROEP VERONTRUSTEN WIL ZICH ONAFHANKELIJK OPSTELLEN

In de „Humanist“ van 1 november jl. werd door middel van een ingezonden brief een oproep gedaan aan HV-leden die verontrust zijn over politieke stellingen van het Verbond, om van deze verontrusting blijk te geven via een brief of briefkaart. Zo'n zeventig leden hebben hierop gereageerd en inmiddels overwegen de initiatiefnemers om hen te organiseren in een „Groep Onafhankelijke Humanisten“. De verontrusten achten zich niet gebonden aan uitspraken van Verbondsraad of van het congres op gebieden van praktische politiek, sterker nog de groep „betreurt het dat het Verbond t.a.v. politiek geladen onderwerpen uitspraken doet omdat (...) hierdoor aan de eenheid van de humanistisch denkenden in Nederland afbreuk wordt gedaan“. De groep beschouwt verdraagzaamheid en respect voor de mening van anderen essentieel voor humanisten en stelt zich o.a. ten doel eenzijdige voorlichting in organen van het HV te signaleren. De Onafhankelijken hopen dat het niet nodig zal zijn dat de verontruste leden bedanken voor het HV-lidmaatschap maar binnen het Verbond gevonden kan worden. In dit kader hebben drie initiatiefnemers (mevrouw Zoutendijk-Meijis, en de heren Tromp en Rutgers) 9 januari een gesprek met het dagelijks bestuur van het HV. In de volgende „Humanist“ zullen wij u berichten over het verloop van dit gesprek. Leden die nadere informatie wensen over deze verontruste groep kunnen zich wenden tot de heer Rutgers, tel. 020 - 413453.

HV WINT BEROEP BIJ RAAD VAN STATE

Het Humanistisch Verbond is in beroep gegaan bij de Raad van State tegen de beslissing de zondagmorgenuitzending voortaan op de middengolf onder te brengen. Dit omdat kerkelijke uitzendingen niet naar de middengolf werden verbannen. Het HV heeft deze beroepszaak gewonnen. Het HV heeft deze beroepszaak gewonnen zodat de kans groot is dat de zondagmorgen-programma's binnenkort weer als vanouds te beluisteren zullen zijn.

NIEUWE LESBRIEF OPVOEDING VOOR DE VREDE

„Opvoeding voor de vrede - Noodzaak en mogelijkheden“ is de titel van de nieuwe lesbrieven van de hand van dr. S. C. Derksen, auteur van het boek „Leren om te overleven“ en medewerker van het Unesco Centrum Nederland. In deze lesbrieven houdt de schrijver een pleidooi voor het veranderen van het onderwijsklimaat en de onderwijsprogramma's op dit gebied. De lesbrieven bevatten twee series vragen en opdrachten, resp. voor de leerlingen van het basisonderwijs en voor de leerlingen van het voortgezet onderwijs. Tevens wordt een aantal toepasselijke films en boeken vermeld. Het onderwerp over het vraagstuk van

oorlog en vrede lijkt om zo te zeggen niet meer zozeer aan propaganda voor de oorlog als wel aan gebrek aan propaganda voor de vrede“ aldus dr. Derksen in deze nieuwe lesbrieven, die à f 0,50 (excl. verzendkosten) verkrijgbaar is bij het Unesco Centrum Nederland, Oranje Nassaulaan 5, 1075 AH Amsterdam.

HV-KALENDER GROOT SUKSES

De HV-kalender 1981 van het HV (oplage: 14.000) is een groot succes geworden, vooral bij gevangenen, zieken, bejaarden, dienstplichtigen. De kalender is dit jaar ook verspreid onder de ouders van kinderen die het humanistisch Vormingsonderwijs volgen.

ORIËNTATIE

PRIMEUR VOOR HSH: GEÏNTEGREERD WONEN

Kort voor de jaarwisseling heeft de Humanistische Stichting Huisvesting Noord-Veluwe (HSH) de eerste spade in de grond gestoken voor de bouw van 127 woningen. De woningen worden gebouwd in het kader van het project „geïntegreerd wonen“ waarmee de HSH bejaarden de mogelijkheid biedt om in één wijk met diverse leeftijdsgroepen samen te leven. Behalve 20 bejaardenwoningen bevat het project ook 35 woningen voor een- en 22 woningen voor tweepersoonshuishoudens en 50 twee- en driekamerwoningen. De bouwkosten bedragen 12 miljoen gulden. De bouw van het project is een primeur voor de Noord-Veluwe. Vandaar ook dat burgemeester J. E. van Boeijen van Harderwijk de HSH complimenteerde met de realisering van de bouw.

„U voegt een belangrijke voorziening toe aan het pakket waarover we al beschikken“, aldus de burgemeester. De HSH zal in de toekomst meer initiatieven ontplooiën op het terrein van de huisvesting in de Noord-Veluwe. Harderwijk is een succesvolle start.

De HSH wordt gedragen door Humanistisch Verbond, Humanitas, Vrije Gedachte en FNV. De stichting is aangesloten bij de HSHB. (PC)

BALANS VAN HET KABINET VAN AGT

Nu het kabinet Van Agt bijna het eind van zijn regeerperiode heeft bereikt, is ook het moment gekomen de balans op te maken. Een poging hiertoe wordt ge-

daan in het nummer van „Civis Mundi“ (nr. 5, adres Van Stolkweg 10, 2585 JP Den Haag). De hoofdredacteur prof. S. W. Couwenberg heeft verschillende deskundigen uitgenodigd hun visie op het beleid te geven, waarbij ook de vraag aan de orde komt in hoeverre dit op bepaalde onderdelen verschilde van dat van het kabinet Den Uyl. Deze vergelijking is het onderwerp van een bijdrage van de politikoloog prof. A. Hoogerwerf. Financiën, economie, welzijn, buitenlandse en defensiepolitiek worden achtereenvolgens geanalyseerd door prof. P. B. Boorsma, prof. A. van Doorn, dr. W. van Voorden, drs. L. Euser en de polemoloog prof. P. J. Teunissen. Het laatste artikel van drs. Ton Planken handelt over het kabinet Van Agt en het vraagstuk van de kollektieve besluitvorming. In een tweede themanummer van „Civis Mundi“ over dit onderwerp zullen de fractieleiders van de verschillende partijen in de Tweede Kamer aan het woord komen. Het ligt in de bedoeling ook een conferentie aan dit thema te wijden waarover in dat tweede themanummer verdere mededelingen zullen volgen.

Humanisten hebben het beleid van Van Agt op een aantal onderdelen zeer kritisch gevolgd. Daarom ook verdient het aanbeveling van de beide nummers van „Civis Mundi“ kennis te nemen.

PRAATGROEP VOOR FAMILIELEDEN VAN PSYCHIATRISCHE PATIËNTEN

In januari start er in Haarlem een praatgroep voor familieleden (partners, ouders, kinderen) van psychiatrisch verpleegden. Wanneer je een nabij familielid hebt, dat opgenomen is in een psychiatrische inrichting, word je vaak door je omgeving niet begrepen. Je komt in een isolement te leven, je zit met schuldgevoelens, boosheid en verdriet. Je moet steeds klaar staan voor die ander, waardoor het erg moeilijk is een eigen leven te hebben.

De bedoeling van deze praatgroep is, om met mensen die dezelfde problemen hebben, in een vertrouwde sfeer te komen tot een uitwisseling van eigen ervaringen en steun aan elkaar. De groep wordt georganiseerd door het Humanistisch Verbond en zal bestaan uit ongeveer 8 deelnemers onder deskundige begeleiding. De kosten zijn f 5,- per avond. Mocht dit een bezwaar zijn dan is er de mogelijkheid tot korting. Inlichtingen bij Ria van Huizen, tel. 023 - 343333 tussen 16.00 en 19.00 uur.

De oriëntatieavond zal plaats vinden op maandag 26 januari van 20-22.30 uur, in onze ruimte aan de Verspronckweg 39 te Haarlem.

STEUN HV VOOROMBUDSMAN

Tijdens een hoorzitting van de Tweede Kamer heeft HV-voorzitter Rob Tielman aangeboden dat ook het HV zal bekijken in hoeverre het de Stichting Ombudsman kan steunen bij haar werk. Bepaalde onderwerpen zouden in HV-zendtijd aan de orde kunnen worden gesteld, het HV zou de fondswerving kunnen steunen (hetgeen door Humanitas al gedaan wordt), e.d.

HUMANIST

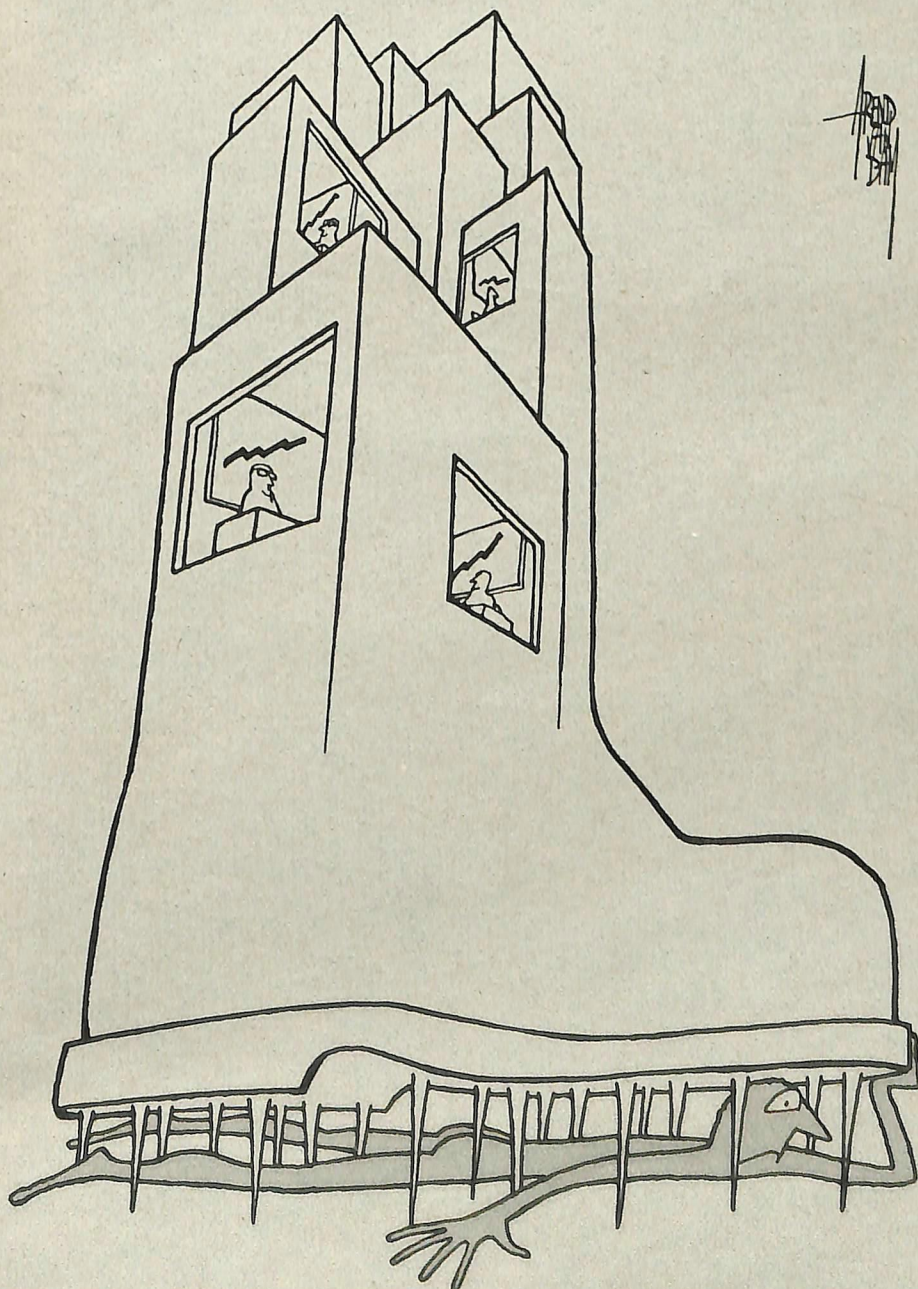
Tweewekelijkse uitgave van het Humanistisch Verbond 36e jaargang nr. 2, 5-2-1981

Oprichting Humanistisch Overleg Mensenrechten

ORGANISATIES BUNDELEN

AKTIVITEITEN MENSENRECHTEN

Op 31 januari werd het discussieproject „Nederland en de mensenrechten in de derde wereld” met een manifestatie in het Jaarbeurs Congrescentrum in Utrecht afgerond. Tijdens die dag werd het Humanistisch Overleg Mensenrechten (HOM) officieel opgericht. Eerste daad van het HOM was het starten van een campagne onder het motto „Kiezen voor mensenrechten”. Doel van die campagne is politieke partijen te beïnvloeden om zich duidelijker op te stellen ten aanzien van het mensenrechtenbeleid.

Het HOM kan gezien worden als het eerste resultaat van het vorig jaar onder de paraplu van HIVOS, Humanistisch Verbond en Humanitas gestarte discussieproject „Nederland en de mensenrechten in de derde wereld”. Vanaf september 1980 namen vierendertig groepen door heel Nederland daaraan deel.

Wat is de taak van het HOM? Allereerst het bestuderen van de relatie tussen de situatie van de mensenrechten in de derde wereld en politieke en economische factoren in de westerse maatschappij. Daarnaast het geven van voorlichting over deze problematiek. Verder het organiseren van de discussie in Nederland over dit onderwerp, met name binnen de humanistische beweging. Ten vierde het ontwikkelen en begeleiden van activiteiten gericht op veranderingen in de Nederlandse samenleving. En tenslotte moet het Humanistisch Overleg Mensenrechten naar andere sectoren van de Nederlandse samenleving en naar ontwikkelingslanden optreden als spreekbuis van de humanistische beweging op dit specifieke gebied.

„Kiezen voor mensenrechten”, de campagne die dus op 31 januari werd gestart, richt zich duidelijk op de politieke partijen. Die moeten bij wijze van spreken met „de billen bloot”. Daarnaast heeft het HOM nog een aantal andere acties op de agenda staan. Daarover meer in de volgende Humanist. Dan ook een verslag van de manifestatie. Bij het ter perse gaan van dit nummer was nog niet bekend wie zitting hebben in het HOM. De voorzitter is in ieder geval Relus ter Beek. HIVOS, Humanistisch Verbond en Humanitas leveren elk twee vertegenwoordigers.

Waarom houdt de humanistische beweging zich zo actief met de mensenrechten bezig?

Het uitgangspunt dat mensen fundamenteel gelijkwaardig zijn, dat zij dezelfde grondrechten moeten hebben om zich in vrijheid te kunnen ontplooiën, en dat niet een neerbuigende liefdadigheid maar een recht op daadwerkelijke steun gewenst is, dat uitgangspunt is zeer nauw met het humanisme verwant. Gelukkig zijn de mensenrechten met de mond en op papier in brede kringen aanvaard. Helaas is de praktijk geheel

Vervolg op pag. 6

De eerste vergadering in het nieuwe jaar begon met een uitgebreide discussie over het probleem van de storting van giftige afvalstoffen. Vooral na de Lekkerkerk-affaire is in brede kring duidelijk geworden welke vergaande gevolgen onverantwoorde dumping kan hebben voor mens en milieu. Zonder nu konkrete bedrijven (of overheden!) als schuldige aan te willen wijzen, acht het HB de tijd gekomen om met een verklaring over deze - ook in ethisch opzicht - belangrijke kwestie te komen. Op het kongres van het HV in mei a.s. komt dit onderwerp ongetwijfeld aan de orde.

Van het emancipatiefront: De Nederlandse Vrouwenraad overweegt toelating van het HV tot haar gelederen.

Op 31 januari vindt een landelijk kongres plaats over de ontwikkelingssamenwerking, georganiseerd door het Humanistisch Instituut voor Ontwikkelingssamenwerking (HIVOS); Een voorlopige konsept-verklaring die op 31 januari aan de deelnemers zal worden voorgelegd en die in HIVOS-kringen is opgesteld, is in het HB besproken.

Vanuit het HB werden een aantal kanttekeningen geplaatst bij deze verklaring. Belangrijk is naar de mening van het HB onder andere dat het punt van de vrijheidsrechten bij de ontwikkelingssamenwerking duidelijk naar voren wordt gebracht. Ook de humanistische uitgangspunten kwamen nog onvoldoende uit de verf. Het streven is gericht op een verklaring waar HV, Humanitas en HIVOS volledig achter kunnen staan.

Tenslotte is de begroting voor 1981, in eerste lezing al in november besproken, nu definitief behandeld. De financiële positie van het Verbond is vrij gunstig, zeker in vergelijking met een aantal jaren geleden. En klein begrotingstekort vindt de penningmeester daarom wel verdedigbaar. De uiteindelijke verdeling daarvan kwam aan de volgende activiteiten ten goede: Projekt Leefbare Toekomst, Emancipatieprojekt, Homowerkgroep, Socrates en het blad EGO.

Jan Schnerr

Humanist

Redaktie en vormgeving:

Hes van Huizen

Humanist is een uitgave van het Humanistisch Verbond Oudegracht 152, Utrecht

Redaktieadres:

Postbus 114, 3500 AC Utrecht
Telefoon: 030 - 318145.

Abonnementsprijs voor niet-leden f 20,- per jaar t.n.v. Humanistische Pers postgiro 58, Utrecht.

Gedrukt op kringlooppapier bij Brouwer Offset bv, Utrecht.

De **gemeenschap Amsterdam** van het Humanistisch Verbond organiseert dit voorjaar weer een groot aantal gespreks-, praat- en ontmoetingsgroepen. **Gespreksgroepen** rondom het nieuwste boek van Johanna Fortuin („Kanttekeningen”) en over humanisme en dagelijks leven (voor jongeren). **Praatgroepen** over dromen, omgaan met jezelf en anderen, relaties, werkloosheid, keuzevrijheid (voor jongeren) en een algemene middagpraatgroep. Tevens wordt er een **praatgroep voor familieleden van psychiatisch verpleegden** georganiseerd. Verder een **ontmoetingsgroep** voor „beginners” en een **ontmoetingsvierdaagse** voor „gevorderden”. Over dit alles is een uitgebreide folder aan te vragen bij: Albert Nieuwland, J. W. Brouwersstraat 18, Amsterdam, tel 020 - 791015.

Studiegroep over Geweld en Macht

Een half jaar geleden is er onder humanistische jongeren (tot ± 35 jaar) een studiegroep opgericht die eens per maand bij elkaar komt.

Er wordt gesproken over kraken, kernenergie, anti-militarisme, geweldloze weerbaarheid e.d. Met name praten we over de verhouding tussen actiegroepen en overheid. We praten over actuele gebeurtenissen vanuit onze eigen normen en waarden om na te gaan wat onze houding is en of we zelf actief aan een actie deel zullen nemen.

Belangstellenden zijn welkom.

Inlichtingen: Frank de Mink 033 - 620960 of Peter Visser: 020 - 947381.

Praatgroep Utrecht

Op dinsdag 10 februari start om 20.00 uur in het Erasmushuis (Oudegracht 152 Utrecht) in zaal 5 een praatgroep o.l.v. Anneke Kulik. Het thema is „emancipatie en bevrijding”. Niet alleen over maatschappelijke, politieke en economische emancipatie kan met elkaar worden gesproken. Ook ideeën, ervaringen en gevoelens over bevrijding en eigen beperkingen en beklemmingen kunnen met elkaar worden gedeeld.

De eerste avond is een kennismakingsavond. Vooraanmelding mogelijk door schriftelijke opgave bij: Goverd Rutte, Hasebroekstraat 25 in Utrecht. Inlichtingen: 030 - 947666 of 030 - 948923

Subsidies van gemeente voor gemeenschap Hoorn

De gemeenschap Hoorn ontving in 1980 een subsidie van de gemeente voor een groot aantal van haar activiteiten. Het ziet er naar uit dat Hoorn ook in de toekomst kan rekenen op een regelmatige financiële ondersteuning van de gemeente. Op welke wijze Hoorn dit heeft kunnen bereiken kunt u vragen aan Ank Korver Dorpsstraat 10 Obdam tel. 02265 - 1491.

Ledenenquête Heerenveen

Onder de leden van de gemeenschap Heerenveen is een schriftelijke enquête gehouden. 118 formulieren werden rondgestuurd, waarvan 95 zijn terugontvangen. De enquête is uitstekend van opzet. Het geeft een goed beeld waarom mensen wel of niet naar HV bijeenkomsten willen gaan en in welke onderwerpen men in het bijzonder is geïnteresseerd. Ik beveel het van harte aan bij besturen, die zich afvragen welke onderwerpen in de belangstelling van HV leden staan. Voor nadere inlichtingen en het verslag van het onderzoek wenden men zich tot de heer J. G. de Jong Tjaardalaan 1 8453 JZ Oranjewoud tel. 05130 - 31527.

LANDELIJKE VROUWENDAG IN MAART

Zoals wij reeds aankondigden in de Humanist van 20 november volgt hier een uitnodiging aan alle vrouwelijke leden van het Humanistisch Verbond om naar de landelijke Vrouwendag te komen. Deze wordt gehouden op 7 maart in het Erasmushuis te Utrecht, van 10.30 tot 17.00 uur.

De vrouwenwerkgroep nodigt jullie uit om op die dag met elkaar van gedachten te wisselen over vrouwenemancipatie in het Verbond: te inventariseren wat er op het gebied reeds gebeurt, en na te gaan of, en zo ja hoe vrouwenemancipatie gestalte zou kunnen krijgen binnen het H.V. Bovendien hebben wij Paula Wassen-van Schaveren bereid gevonden een lezing te houden over feminisme/humanisme. Ook kan gerekend worden op een gezellige lunch. Wij hopen dat jullie in groten getale van deze uitnodiging gebruik zullen maken, door onderstaand strookje vóór 15 februari a.s. te retourneren, waarna een programma voor deze dag zal worden toegestuurd.

Voor nadere inlichtingen kun je bellen naar Margreet de Leeuw, telefoon 030 - 31 81 45. Namens de werkgroep, tot 7 maart!

BON

Ik/Wij zullen op 7 maart 1981 aanwezig zijn op de landelijke Vrouwendag in het Erasmushuis te Utrecht, met personen

afz.
.....
.....

Verzenden aan:
Humanistisch Verbond
Postbus 114, 3500 AC Utrecht
t.a.v. Margreet de Leeuw

WE ZIJN ER VOOR WIE ONS WIL HOREN EN ZIEN

Nadat de nota de ontwikkeling en plaatsbepaling van het HV in de omroep heeft geschetst, worden een aantal uitgangspunten geformuleerd. Zo wordt er van uitgegaan dat de RTV-dienst tot taak heeft te fungeren als spreekbuis van de humanistische beweging, die in de nota op zo'n twee miljoen volwassenen wordt geschat. Deze vormen de brede achterban waarop de programma's zich in ieder geval richten en waardoor onderwerpkeuze, dosering, toonzetting en benadering belangrijk worden bepaald. (Hiermee onderscheidt de RTV zich van het verenigingsorgaan van het HV de „Humanist“ dat zich primair richt op de HV-achterban). Op grond van de diverse uitgangspunten komt de RTV-beleidsnota vervolgens tot een algemene doelstelling:

„Het radio- en televisiebeleid van het Humanistisch Verbond moet erop gericht zijn op een voor deze media geschikte manier voor een zo groot mogelijk publiek herkenbaar te maken: humanisme in het algemeen en in het bijzonder zoals deze levensovertuiging door middel van het Humanistisch Verbond en geestverwante organisaties en personen gestalte krijgt en in maatschappelijk opzicht zijn doeleinden tracht te verwezenlijken.“

Hierbij wordt er naar gestreefd om inzicht te geven in verschillende gestalten van humanisme: als levenshouding, als emancipatiebeweging, als ideologie en als organisatorisch en institutioneel kader.

Doelstellingen leuk en aardig, maar ook de luisteraars en de kijkers hebben (al is het misschien onbewust) hun doelstellingen, in de vorm van verwachtingen en verlangens die zij ten aanzien van de programma's hebben. Zo schijnt dat men binnen het verbond vooral verwacht dat met name het HV als organisatie en het humanisme als geformuleerde levensovertuiging in de programma's moeten worden gepresenteerd.

De nota spreekt hierover als een eenzijdigheid die veel kijkers en luisteraars van de uitzendingen zou vervreemden omdat deze zich meer thuis voelen bij een meer bescheiden opstelling van het verbond en een minder nadrukkelijke presentatie van het Humanistische element.

De konklusie luidt dan ook „onze totale doelstelling wordt het beste gediend met een zorgvuldige afweging en beantwoording van (deze) uiteenlopende verwachtingen“.

Omdat de RTV-programma's van het HV in hun relatief korte bestaan nog geen speciaal luister- en kijkpubliek hebben opgebouwd, stelt de nota dat het beter is zich op zoveel mogelijk mensen te richten via de verschillende programma's.

„Bekend van radio en tv“ is de titel van een nota waarin de radio- en televisiedienst van het HV uitgangspunten, doeleinden en middelen – kortom haar beleid – in een overzichtelijke vorm bespreekbaar maakt. Deze beleidsnota – opgesteld door hoofd van dienst Casper Vogel is – na instemming van de medewerkers van de RTV-dienst en van de RTV-kommissie – onlangs met veel waardering goedgekeurd door het hoofdbestuur. De verbondsraad zal (op eigen verzoek) op niet al te lange termijn een hele dag besteden aan het beleid van de RTV aan de hand van deze nota.

Er is de laatste tijd sprake van zowel kritiek als waardering voor de programma's van het HV, en met name televisie-uitzendingen zijn vaak onderwerp van discussie. Steeds blijkt dan dat vooral de maatstaven waaraan programma's beoordeeld worden, sterk uiteenlopen, wensen en verwachtingen zijn vaak zeer subjectief. Er is daarom behoefte aan gemeenschappelijke criteria, „een toetsingsinstrument“ waarmee de discussies over het RTV-beleid in de redacties, gemeenschappen en bestuursorganen vruchtbaar kunnen zijn. Met deze beleidsnota zal dit ongetwijfeld mogelijk zijn.

Een divers aanbod dus, „voor wie ons kan en wil horen en zien“, waardoor elke rubriek op den duur door zijn herkenbaarheid een min of meer vaste kring van potentiële gebruikers kunnen gaan vormen.

Konkreet programmabeleid

„Wat is daar nou humanistisch aan?“ is een nogal eens gehoorde reactie op een uitzending van de RTV-dienst. De we-

dervraag van de programmamaker zal dan al gauw zijn wat wordt bedoeld met humanistisch. Voor hem of haar heeft dat meer te maken met de keuze en de behandeling van de onderwerpen dan met het feit dat het HV de programma's uitzendt of het aantal keren dat het woord humanistisch wordt genoemd in een uitzending.

Humanisme levert geen pasklare oplossingen voor levensvragen, maar is eerder een manier van leven, een benaderingswijze. Toegepast op RTV-programma's betekent dit dat inzicht in levensvragen en maatschappelijke omstandigheden wordt bevorderd door het „aanspreken en activeren van het eigen vermogen van mensen (...) in de omstandigheden waarin kijkers en luisteraars zich in gedachten gemakkelijk kunnen verplaatsen. Met name deze benadering vraagt geen al te opzichtige belichting van de humanistische identiteit.“ aldus de nota.

In het kader van de in de nota genoemde uitgangspunten en doelstellingen komt de nota tot slot tot een globale programma-karakterisering. Voor de op zondagavonden uitgezonden „Vijf minuten bedenktijd“ luidt deze:

„Korte wekelijkse rubriek met bespiegeland karakter, die het Humanistisch Verbond een regelmatige en nadrukkelijke aanwezigheid verschaft in relatief veel huiskamers.

De titel „Vijf minuten bedenktijd“ van de rubriek kan zowel licht ironiserend als serieus worden opgevat. Beide is – in afwisseling – de bedoeling. Door verrassende, prikkelende vormgeving moeten mensen aan het denken gezet of uit hun tent gelokt worden, zich gesterkt of tegengesproken voelen. Maar ook moeten er uitdrukkelijk humanistische standpunten, activiteiten en overwegingen, ter kennisneming, bezinning en/of discussie door worden overgebracht naar een groot, overwegend vrij toevallig en willekeurig samengesteld publiek, dat voor het merendeel niet speciaal daarop zat te wachten.

Dit laatste noopt in de regel tot niet onnodig irriterende presentatie, waarbij ook plaats kan zijn voor humor en relativering. Het televisiekaartje van humanistisch Nederland.“

De nota „bekend van radio en tv“ zal nog worden gevolgd door een tweede deel waarin een systematische beschrijving zal worden gegeven van middelen, de organisatorische vorm en werkwijze waarmee het programmabeleid wordt verwezenlijkt.

Hes van Huizen

„Bekend van radio en tv“-uitgangspunten en doelstellingen van programmabeleid is gratis verkrijgbaar bij het Humanistisch Verbond, Postbus 114 in Utrecht (tel. 030 - 318145).

HET BEHOORT TOT DE VERANTWOORDELIJKHEDEN VAN HET HV ZICH MET POLITIEK TE BEMOEIEN

Tegen de benadering van Erik van der Hoeven zijn o.m. de volgende bezwaren aan te voeren:

a. De drie door hem onderscheiden benaderingen geven elk afzonderlijk zowel als tezamen een gereduceerd en vertekend beeld van wat onder ethiek wordt verstaan.

b. De derde benadering, zijn keuze, is zeer onhelder. Bv. enerzijds wordt gesteld dat politiek en ethiek elkaar bevruchten, anderzijds dat ethiek niets over middelen kan zeggen. En is dat niet juist waarmee politiek bezig is? Waarop stoelt overigens deze merkwaardige en in het artikel niet gemotiveerde reductie van de ethiek? Ethiek levert hier nog slechts uitgangspunten; wat daarmee gedaan wordt mag de ethiek kennelijk niet beoordelen.

c. De ethiek is nog slechts „inspiratiebron” voor individuen. Groepen, als het H.V., kunnen dus geen verantwoordelijkheden hebben? Is ethiek alleen persoonsethiek? Gevolg van Van der Hoeven visie is dat politiek het primaat krijgt boven de ethiek.

d. Van der Hoeven stelt verder dat elke handeling die verricht wordt, ook in politieke organen, verantwoord moet kunnen worden. Maar hoe moet dat wanneer de ethiek over middelen niets kan zeggen? Of is een handeling niet een middel tot een doel? Is misschien bedoeld dat ethiek bij individuen wel iets over middelen kan zeggen? Zo ja, waarom dan alleen daar?

e. „Redelijke” verantwoording van politiek is wel mogelijk volgens Van der Hoeven. Waarom ethische verantwoording dan niet? Hij stelt immers dat de ethiek maatstaven daarvoor ontwikkelt. En wat betekent in dit verband dat gesteld wordt dat de ethiek zich op een ander vlak beweegt dan de politiek?

f. Ethiek zou geen rekening moeten houden met belangen. Dit is een onhoudbare stelling. Ethiek moet alle relevante feiten verdisconteren; belangen behoren ook daartoe. De ethiek heeft tot taak deze op haar waarde te schatten. Hoewel er meer bezwaren aan te voeren zijn, laat ik het hierbij. Mijn conclusie is dat met deze problemen de voornaamste gevolgtrekkingen uit het artikel als ondeugdelijk moeten worden beschouwd.

Een andere kijk op ethiek

De ethiek is een deelgebied der praktische filosofie:

1. Ethiek: privéhandelingen (wat behoort ik te doen?)
 2. Sociale Ethiek: collectieve handelingen (wat behoort de samenleving te doen?)
 3. Rechtsfilosofie: Wat is een „goede” wet?
 4. Esthetica: de leer van het schone.¹⁾
- 1, 2 en 3 hebben veel vragen gemeen-

In de vorige „Humanist” deed Erik van der Hoeven een poging de relatie tussen ethiek en politiek te verhelderen. Maar volgens Joost de Vries, humanistisch raadsman bij de krijgsmacht, bestendigt hij met zijn artikel oude misverstanden en de „in het HV royaal aanwezige koudwatervrees voor politiek”. Joost de Vries geeft in onderstaand artikel aan waar in de visie van Erik van der Hoeven de voornaamste problemen opduiken en hoe deze naar zijn mening gekorrigeerd zouden moeten worden.

diskussie ETHIEK & POLITIEK

schappelijk: ze stellen bv. normatieve vragen betreffende het handelen.

Elk zijn ze weer onder te verdelen in:

- a. Waardetheorie (waarden, doelen)
- b. Plichttheorie (wie behoort wat te doen, i.v.m. die doelen?)
- c. Evaluatieve theorie (het achteraf beoordelen van handelingen).

Het is belangrijk op te merken dat men, zonder inconsistent te zijn, kan onderscheiden tussen individuele en sociale waarden en plichten.

Wanneer het H.V. zich bezighoudt met de overlevingsproblematiek, abortus of kernwapens dan begeeft zij zich op het terrein van de sociale ethiek. Binnen deze sociale ethiek kunnen dus wel degelijk vragen gesteld en beantwoord worden m.b.t. collectieve handelingen. Ook kunnen deze handelingen achteraf beoordeeld worden.

Het politieke gebeuren bevindt zich BINNEN het gezichtsveld van de sociale ethiek.

Politiek is de doelbewuste poging vorm te geven aan de maatschappelijke krachten. In dat doelbewuste zit de sociaal-ethische kern. De politiek houdt zich eveneens bezig met doelen, middelen (om die doelen te bereiken) en evaluaties.

De politiek is niet te scheiden van ethiek; ze is ervan te onderscheiden. We moeten dan meer denken aan concentrische cirkels: de politiek ligt aan de buitenkant, de ethiek staat meer centraal.

T.a.v. de relatie ethiek/politiek heeft het H.V. twee mogelijkheden:

1. Het beperkt zich tot het uitspreken van

principes, uitgangspunten, doelen (waardetheorie). De vraag naar consequenties, rangorde der waarden, relevantie ervan in de huidige context, etc. wordt dan vermeden. Het politieke en individuele handelen blijft buiten schot.

2. Het Verbond spreekt zich ook uit over de handelingsvraag: wat behoren we te doen. Het formuleert standpunten, wegen waarlangs de gestelde doelen bereikbaar zouden zijn (plichttheorie). Het Verbond begeeft zich dan ook op het terrein van de politiek en evalueert het politieke bedrijf. Dit gebeurt, zoals Van der Hoeven terecht stelt, al veel.

Alhoewel dit voor het H.V. de enige alternatieven zijn lijkt het erop dat veelal geprobeerd wordt tussen het een en het ander in te kruipen (zoals ook Van der Hoeven doet). Het gevolg is dat het een noch het ander duidelijk gekozen wordt. We lopen daardoor het risico te blijven zitten met onduidelijke en inconsistente stellingnames. Een duidelijk voorbeeld hiervan is de recente kernwapenverklaring (er wordt geredeneerd van uitgangspunt naar uitgangspunt, de in de eerste versie geformuleerde consequenties zijn weggelaten; wat overblijft is niet echt alleen het formuleren van uitgangspunten, het is evenmin het aangeven van mogelijkheden, handelingsconsequenties. Vaag is wat „afwijzen” hier nog betekent). Naar mijn inzicht is de hiervoor genoemde eerste opstelling (die van de „verontrusten”) echter niet houdbaar, ze leidt tot vrijblijvendheid en daardoor tot onverantwoordelijkheid van de kant van het H.V. Je kunt niet eerst principes de wereld inslingeren en je vervolgens distantiëren. Een levensbeschouwelijke organisatie moet uitgangspunten en doelen formuleren. Maar dat niet alleen. Ze moet ook wegen aangeven, middelen aanreiken. Ze moet beoordelen wat er met haar uitgangspunten gebeurt en of handelingen bijdragen aan het streven naar de gewenste doelen. Dit alles stelt hoge eisen aan kennis van zaken, analyses en afwegingen. Ethiek is dan ook geen emotionele uiting, maar een zakelijke, rationele bezigheid: het in de spanning tussen normatieve uitgangspunten en feitelijkheid analyseren en beoordelen van alternatieven. Ook de politiek moet daartoe beoordeeld worden (hebben de Duitse kerken met hun distantie van de politiek de menselijkheid in WO II niet op schandelijke wijze in de steek gelaten?) Humanisme leidt niet tot vrijblijvendheid, maar tot redelijke en ethisch verantwoorde keuzen. Wat is in deze visie dan nog het verschil tussen het H.V. en een politieke partij? Onder meer dit:

1. Het H.V. gaat uit van een humanistische ethiek, niet van ideologieën. Deze ethiek bepaalt de opstelling.

GESLAAGD WEEKEND OVER SEKSUALITEIT

Ondanks het barre weer zijn de meeste deelnemers op 16 jan. j.l. komen opdagen in het kasteeltje in het Limburgse Well voor een lang, door de HV-Homowerkgroep georganiseerd weekend. Meer dan 100 mannen en vrouwen, homo's en hetero's, jong en oud van letterlijk alle rangen en standen zijn van vrijdagavond tot zondagmiddag bijeen geweest om te praten over thema's als „kontakt maken“, „weer alleen“, lust-beleving en tederheid, „homobevrijding“, „bevrijding van de homo-enkeling“ en „ouders van homofiele kinderen“. Behalve dit vaak diepgaand en bij tijd en wijle ook emotioneel diskussiëren was er ook veel plezier en ontspanning. Beide avonden werd „disco-gedanst“ op muziek met groot volume, in andere kamers werd genoeglijk gebabbeld, terwijl zaterdagavond Guus van der Veer met zijn groep „Majoor Blijvoet & de zangbrigade“ een satire op het Leger des Heils uitprobeerde.

De deelnemers en organisatoren het weekend als zeer geslaagd beschouwen, kan o.m. worden afgeleid uit spontaan gemaakte opmerkingen tijdens de gezamenlijke slotbijeenkomst. Zo verklaren enkele deelnemers, dat zij als hetero met gemengde gevoelens naar het weekend waren gekomen maar dat zij zich er nu volkomen thuisvoelen dankzij de ontspannen en gemoedelijke sfeer van meet af aan. Een dergelijk gevoel vertolkt ook een pedofiel, die zegt het als een zeldzaam verschijnsel te hebben ervaren, vrijuit te kunnen spreken zonder meteen beoordeeld of veroordeeld te worden, m.a.w. als mens geaccepteerd te worden. Ondanks enkele organisatorische en inhoudelijke onvolkomenheden, zijn organisatoren en het merendeel der deelnemers er van overtuigd dat dergelijke weekenden geprolongerd dienen te worden. (MV)

- 2. De afwegingen van het H.V. worden niet beïnvloed door partijbelangen (zetels, coalities, etc.)

Humanistische ethiek is een algemene theorie over wat goed of slecht is aan doelen, beslissingen, handelingen, neigingen, levenswijzen (zowel individueel als sociaal). Ook politieke doeleinden en activiteiten vallen daaronder. Het behoort tot de verantwoordelijkheid van het H.V. zich, ook als organisatie, met politiek te bemoeien. Het H.V. wil immers „streven naar een samenleving waarin vrijheid, gerechtigheid, verdraagzaamheid, eerbied voor de menselijke waardigheid en medemenselijkheid centraal staan“ (begin-selprogramma). Streven vereist participeren. Van buiten de lijnen je uitgangspunten het veld in roepen is onvoldoende.

Joost de Vries

1. Zie G. M. van Asperen: „De goede maatschappij“, Van Gorcum, Assen 1978.

20, 21 en 22 maart in kasteel Well ZESDE JONGEREN- WEEKEND

20,21 en 22 maart a.s. wordt in het dorpje Well in Noord-Limburg alweer het 6e HV-jongerenweekend gehouden. Als lokatie is ook ditmaal het kasteel Well gekozen, een kasteel uit de 17e eeuw, dat volledig is ingericht om groepen te ontvangen. Behalve over een sfeervolle entourage beschikt kasteel Well over 'n toneelzaal, 'n filmzaal, 10(!) diskussieruimten, nachtbar, disco en bijzonder mooie slaapkamers. Op het kasteelterrein kan gevoetbald, gehandbald en gevolleyed worden. Voor de natuurliefhebbers zijn in de omgeving mogelijkheden tot het maken van wandelingen. Tijdens het weekend zijn er geen andere groepen binnen de muren. Alleen jonge humanisten dus. Wil je met andere jonge humanisten kennismaken (of die kennismaking

hernieuwen) en in groepen van ca. 10 personen praten over tal van humanistische onderwerpen, dan mag je 20, 21 en 22 maart niet verstek laten gaan. Iedereen tussen ± 16 en 35 jaar is van harte welkom. Veel toeloop is geen bezwaar maar geef je snel op in verband met de organisatie en planning van het weekend. De kosten voor dit weekend zijn bescheiden. Slechts f 60.- per persoon voor 'n geheel verzorgd weekend (vol-pension) dat duurt van vrijdagavond t/m zondagmiddag. De bereikbaarheid van kasteel Well is zowel per auto als per openbaar vervoer goed. Ook ouder(s) met kind(eren) zijn van harte welkom want er wordt gezorgd voor kinderopvang. Inlichtingen over deze opvang bij Mevr. Versluis, tel.: 010 - 746263.

EEN HUMANISTISCH JONGERENWEEKEND, WAT IS DAT?

Het met een groot aantal jongeren een weekend bij elkaar komen en samen van gedachten wisselen over tal van maatschappelijke onderwerpen (relatie en leefvormen, seksualiteit enz.) is geen nieuw idee. Al jarenlang wordt er door allerlei religieuze en politieke groeperingen een beroep gedaan op jongeren om samen over allerlei problemen te praten, wat natuurlijk een positief feit is. Het nadeel van dergelijke bijeenkomsten is vaak wel dat er vanuit een strak omlijnd religieus of politiek denkpatroon geredeneerd en gediskussieerd wordt, waardoor men niet open kan staan voor alle meningen over een bepaalde kwestie, zodat er nooit een objectief beeld gevormd kan worden. Dit nadeel is er bij een humanistisch jongerenweekend niet, de humanistische denkwereld is immers niet zo strak begrensd. In de loop van de tijd zijn de weekends steeds minder aktiegericht geworden en is het akzent meer en meer op persoonlijke en maatschappelijke vragen komen te liggen (b.v. wat kan het humanisme betekenen in relatie tot mijn levenshouding?) Tijdens zo'n weekend praat je, in groepjes van ongeveer tien personen, samen met een groepsbegeleider over dit soort onderwerpen en natuurlijk vooral over de dingen die jezelf bezighouden. Uit het voorgaande zou je misschien de indruk kunnen krijgen dat het een heel weekend vol loodzware diskussies is. Nou, die indruk is dan verkeerd: voor de nodige kolder wordt gezorgd d.m.v. een "bonte avond", waarin de groepje hun thema's op luchtige wijze demonstreren, en natuurlijk is er 'savonds disco en gelegenheid om een drankje te drinken en een praatje te maken. Kortom, zo'n weekend is een uitzonderlijke gelegenheid om op een ongedwongen manier kennis te maken met het humanisme en jonge humanisten (weer) te ontmoeten.

Jeroen Meij

Kasteel Well in Limburg

BON

Ik schrijf mij in voor het 6e jongerenweekend in kasteel Well, 20, 21 en 22 maart a.s.

Ik gireer gelijktijdig f 60.- op giro 197930 t.n.v. Centraal Bureau Humanistisch Verbond, Postbus 114, 3500 AC Utrecht, onder vermelding van „Jongerenweekend“.

Ik stel prijs op:

- ☐ speciaal dieet
- ☐ vegetarische maaltijden
- ☐ kinderopvang
- ☐ betalings en/of reductieregeling.
- ☐ ik kan(aantal) meerijders meenemen.

Naam:

Adres:

Plaats + Postcode:

Tel.:

BRIEVEN VAN LEZERS

Strafbaarheid godslastering

In „Humanist“ van 20 januari 1981 werd ik getroffen door de wonderlijke stelling van Roethof: „strafbaarheid godslastering is staaltje van diskriminatie“. Het wil mij echter voorkomen, dat deze vorm van strafbaarheid even diskriminerend is (niet meer en niet minder) dan elke andere vorm van strafbaarheid. Kramers Nederlands woordenboek definieert straf: „pijn, leed, vrijheidsberoving, onaangenaam werk enz. als vergelding voor gedaan kwaad“. Dit veronderstelt dus bij degene die een straf oplegt kennis van goed en kwaad en dat niet voor hemzelf, maar in 't bijzonder voor degene die hij meent te moeten straffen. Ondanks het dikke boek van Libbe van der Wal over dit onderwerp ben ik echter van mening, dat niemand deze kennis bezit, niet eens voor zichzelf, maar zeker niet voor een ander.

Nu gaat de bijdrage van Roethof minder over diskriminatie dan over, zoals hij dat zelf zegt, dat „telkens weer blijkt hoe moeilijk het is om verouderde wetgeving aan te passen aan de eisen van de tijd“. Hij geeft daarvan dan ook een aantal voorbeelden. Overigens hoeft men geen parlementariër te zijn om dat te weten. We zullen er dus rekening mee moeten houden, dat het z.g. strafrecht voorlopig nog wel als recht zal worden aange-merkt en dan zullen we er voor dienen te zorgen, dat de strafmaat zo goed mogelijk in overeenstemming is met het te straffen vergriep. En wanneer men meent door middel van straffen een bepaald doel te bereiken, dan moet de vorm van de straf zodanig zijn dat de grootst mogelijke kans wordt geboden, dat dat doel bereikt wordt.

In het onderhavige geval betrof het een veroordeelde, die in de kathedraal van Den Bosch de mis had verstoord, een hostie doormidden gebroken en zich luidkeels had afgevraagd of God wel bestond. Het opzettelijk vernietigen of verstoren van hetgeen voor een ander heilig is, is toch wel een ernstiger vergriep dan „een vorm van onbeschaafd en als zodanig verwerpelijk gedrag“. Wij humanisten laten ons er dikwijls op voorstaan, dat wij iedere overtuiging eerbiedigen; ik begrijp dan ook niet, dat Roethof dit onderscheid niet opmerkt.

Natuurlijk moet er bij de rechtspraak niet

met twee maten worden gemeten: er zal ook rekening moeten worden gehouden met hetgeen Multatuli in zijn Idee 253 zegt: „Men meent dat ik „opsta tegen alles“. Dat is de term. Och, als men wist hoeveel dingen ik voor heilig houd!“ Het opzettelijk vernietigen of verstoren van hetgeen de atheïst heilig is, is net zo erg als godslastering.

Gerard H. Faddegon (Amsterdam)

Groepsvorming gewenst?

In de humanist van 5 december stelt Rob Tielman de vraag „Groepsvorming gewenst?“

De voorzitter beëindigt zijn dialoog met de stelling „niet in het isolement maar in onze maatschappelijke aanwezigheid ligt onze kracht.“ Een stelling die elke humanist zal waarderen en onderschrijven. In zijn verdediging van groepsvorming binnen het HV worden groepen genoemd welke zich bezighouden met deeltaken als vredesvraagstukken, onderwijs, vakbeweging en politiek. Dit zijn werkgroepen die pogen hun humanistische levensovertuiging in deze werkgebieden herkenbaar en aanvaardbaar te maken. Dit wil zeggen ook in deze gebieden de humanistisch maatschappelijke visie met kracht te ondersteunen. Hieruit springen naar voren de termen visie en kracht.

In de humanistische levensbeschouwing liggen een aantal basisprincipes verankerd waarop ik hier niet in extenso zal ingaan, maar hieronder behoren zeker de begrippen tolerantie en rechtvaardigheid. In dit licht gezien is een humanist, per definitie, een felle tegenstander van diskriminatie. Terecht stelt Tielman vast dat het niet verwonderlijk is dat het HV procentueel meer vrouwen, joden en homo's als leden heeft dan gemiddeld in de Nederlandse samenleving. De kracht van het HV is juist dat het een tehuis biedt voor een ieder die de mens centraal stelt. En als zodanig is het HV nu juist als kracht maatschappelijk aanwezig.

Dat jongeren zich prettiger in een aparte jeugdgroep thuis voelen is begrijpelijk en als realiteit aanvaardbaar. Maar als vrouwen en homo's, die zich in onze maatschappij achtergesteld voelen, aparte groepen in het HV vormen, acht ik dit niet alleen een ontkrachting van ons totaal, maar wat erger is een totale miskenning van de basis van onze levensbeschouwing.

Met een verlegging van het begrip isolement kan ik niet anders eindigen dan met een herhaling van de stelling. „Niet in het isolement maar in onze maatschappelijke aanwezigheid ligt onze kracht“.

Jan Hemerik (Velp)

Blokker in de roos

In de VPRO-gids van 8 november jl. tekent Jan Blokker een karikatuurtje van het HV. Reactie van het HV: Daar trekken wij ons niets van aan, want Jan weet niets van het humanisme. Een mooier bevestiging van Jans karikatuur was nauwelijks denkbaar. Dus, bravo Jan!!! Het was in de roos.

Dr. J. H. F. Fischer (Haarlem)

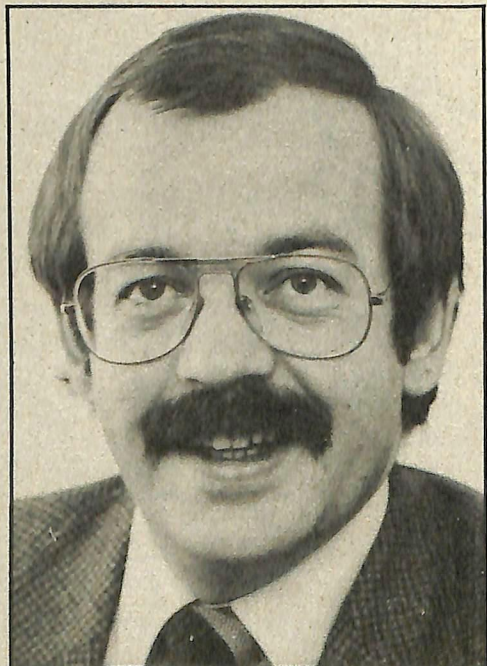
Vervolg van pag. 1

anders. Met name nu de werkgelegenheid terugloopt, bestaat het grote gevaar dat wij om der wille van onze eigen korte termijn belangen het zicht verliezen op een rechtvaardige wereld economie.

Maar, zal men vragen, doet Amnesty dan niet al een heleboel aan mensenrechten? Dat is inderdaad het geval, en gelukkig werken veel humanisten aan de noodzakelijke versterking van Amnesty. Maar deze organisatie beperkt zich, en dat is haar goed recht, tot die gevallen waarin mensen in gevangenschap komen, onrechtmatig vervolgd of gemarteld worden ten gevolge van hun overtuiging. Amnesty houdt zich niet zo zeer bezig met de politieke, sociale en economische middelen (b.v. boycot) die wij hebben om structurele veranderingen in de wereld tot stand te brengen. Het HOM is daarom geen concurrent voor maar een aanvulling op dat wat Amnesty doet.

Het HOM zoekt geen partijpolitieke macht, maar wil door informatie, redelijke argumenten, en het toetsen van bedoelingen aan de feitelijke gevolgen bevorderen dat de overheid, groepen, en wij allemaal ons bewust worden van onze internationale verantwoordelijkheid voor de mensenrechten in de hoop en verwachting dat wij ons handelen daarop zo veel mogelijk willen afstemmen. Geen getuigensethiek, maar een redelijke afweging van humanistische uitgangspunten, doelstellingen enerzijds en ons maatschappelijk handelen anderzijds.

Bij mensenrechten denkt men meestal aan de burgerlijke vrijheden, die van levensovertuiging, meningsuiting, vereniging, drukpers, enzovoorts. Die mensenrechten zijn, zeker voor een humanistische beweging, heel belangrijk. Maar daarmee samenhangend mogen ook de economische, sociale en politieke mensenrechten niet vergeten worden. Armoede en onderdrukking zijn in strijd met de fundamentele gelijkwaardigheid, het recht op zelfbepaling, en de eenheid voor ieders identiteit. Daarom zal het HOM zich ook daar mee bezig houden.

HOM-voorzitter Relus ter Beek

Foto: Naef

Om de leefbaarheid van een prostitutiewijk

Rotterdam worstelt al tientallen jaren met de openbare seks. Naarmate op het vanouds bekende en vertrouwde Katendrecht vreemde elementen hun intrede gingen doen, groeide het protest van de buurtbewoners tegen deze kleine neringdoenden, die wettelijk alleen bestaan voor de belastingdienst. Als oplossing werd aangedragen dat de dames van lichte zeden zouden dienen te verhuizen van Katendrecht naar één, groot bordeel dat achtereenvolgens eerst zou worden ondergebracht in gebouw De Poort, daarna in het Witte Huis en als we de laatste berichten mogen geloven, komen er met ingang van het nieuwe jaar seksschepen in de Parkhaven.

Toen de problemen in de zestiger jaren hoog opliepen, was drs. Sie Dhian Ho adviseur voor het algemeen maatschappelijk werk van de Rotterdamse Humanitas-afdeling. In die functie verrichtte hij een onderzoek. Bij publikatie kreeg het als titel mee „Om de leefbaarheid van een prostitutiewijk” en als ondertitel „Bijdrage tot de samenlevingsopbouw op ondogmatische grondslag”. Wat maakt dit geschrift tien jaar na dato nog zo waardevol? Zeker, in de Rotterdamse situatie is de prostitutie nog altijd een actuele zaak maar daar ver bovenuit stijgt deze studie als voorbeeld van het stellen van samenlevingsproblematiek. In kort bestek gaat de schrijver op heldere wijze in op het verschijnsel commerciële prostitutie, betreft daarbij het gedrag van de (voormalige) rijksgenoten en de invloed van het Paulinische Christendom op de opvattingen over seksuele zedelijkheid. Ook de rol van de overheid wordt op heldere wijze en in een historisch perspectief aan de orde gesteld. Tenslotte heeft Sie zich gewaagd aan een proeve van ‘een agogiek voor Katendrecht’. Voor alle duidelijkheid: Sie mijdt het vakjargon niet, maar weet ook voor hen die dit jargon niet beheersen, duidelijk te maken waar het om gaat. Zo wordt in één van de bijlagen een overzichtelijk exposé gegeven van wat agologie en agogiek zijn, waarbij hij zich baseert op zijn leer-

meester, wijlen prof. T. T. ten Have, de grondlegger van de wetenschap van hetagogisch handelen.

Drs. Sie gaat zeker niet uit van waarde-vrij handelen en terecht want als men zich doeleinden voor een verandering stelt, dan beoordeelt men dat wat men wenselijk acht aan de hand van waarden en normen, die niet van wetenschappelijke, maar van levensbeschouwelijke of godsdienstige aard zijn. In deze studie is het humanistische normen- en waardepatroon volop aanwezig. Ook moraliseert Sie een enkele maal over prostituées en prostituanten (de cliëntèle). Om te beginnen stelt hij: ‘een gerijpt mens, die zijn/haar seksualiteit niet verdringt, zal geen aanstoot nemen, noch in de verzoeking komen. Wél zal er deernis in hem opwellen, deernis met de prostituée, met de prostituant...’ Later vindt hij ‘prostituanten beklagenswaardig’ en spreekt ook nog eens over ‘trieste uitbarsting van vormen van seksuele dienstbaarheid.’ Zonder commerciële prostitutie als ideaal te zien, kan men zich toch afvragen of bepaalde vormen niet minder hypokriet zijn dan wat zich verder zowel op het terrein van de seksualiteit als dat van de loonarbeid afspeelt. Er zou een boeiende discussie te voeren zijn over de vraag of in dit verband kwalifikaties als ‘deernis’, ‘beklagenswaardig’ en ‘triest’ ontspruiten aan een humanistische moraal dan wel aan een algemeen gangbare nederlandse burgermanskmooral.

Ondanks deze enkele bedenking blijft ‘Om de leefbaarheid van een prostitutiewijk’ een schoolvoorbeeld van hoe een humanistische samenlevingsopbouw eruit kan zien en de studie is daarom aan te bevelen bij iedereen die uit hoofde van zijn of haar (vrijwilligers) functie met deze materie te maken heeft.

MF

Drs. H. T. Sie Dhian Ho:

Om de leefbaarheid van een prostitutiewijk (1979, 3e druk) (de publikatie is verkrijgbaar door f 5,— over te maken op postgiro 582.000 t.n.v. Humanitas, Amsterdam, onder vermelding ‘Nota Sie Dhian Ho’).

Angst voor de toekomst

De angst voor de toekomst heeft bij sommigen flink toegeslagen. De veiligheidsdiensten, de bewapeningsindustrie, de kwakzalvers, de sterrenwichelaars en de bouwers van anti-kernbomkelders varen er wel bij. Hoe staan humanisten tegenover de paniek die zich van sommigen meester heeft gemaakt?

DIALOOG

Angst is de slechtste raadgever die men zich kan wensen. Wie gewend is aan een bestaan vol zekerheden, staat weerloos tegenover een wereld waarin schijn wordt onmaskerd. Humanisten hebben

geleerd te leven met twijfels en onzekerheden. Zij beseffen dat angst zich niet laat uitbannen door iedereen tot de tanden bewapenen, integendeel.

Juist degenen die uiterlijke zekerheden nastreven zoeken niet zozeer dekking voor vijanden van buiten maar voor hun eigen onvermogen met onzekerheden te leven. Het beste wapen tegen paniek is de vrede, het verstandelijk en gevoelsmatig afwegen van uitgangspunten, doelen en middelen. Alleen degenen die de feiten onder ogen zien en het beste er van trachten te maken, dragen daadwerkelijk bij tot een menswaardig overleven. Wie het verstand op nul zet en het gevoel op oneindig, loopt het gevaar als een kip zonder kop de eigen ondergang tegemoet te snellen.

Rob Tielman

VERBOND OP RTV

radio

NA VIJVEN EN ZESSEN

elke dinsdag 18.20-18.50 uur op Hilversum 2.

ALS ZE ME VRAGEN WAT BEN

JE...

zondag 8 februari, 9.30-10.00 uur, Hilversum 2

Rina Spigt in gesprek met iemand die zich humanist noemt.

DE VERLEIDING DER ZEKERHEDEN

zondag 15 februari, 9.30-10.00 uur, Hilversum 2

Reijer Breed gaat op zoek naar het „fundamentalisme”, zoals dat met andere reaktionaire winden uit Amerika naar Nederland komt overwaaien.

televisie

VIJF MINUTEN BEDENKTIJD

elke zondagavond 20.40-20.45 uur op Nederland 2.

VOOR ALLE ZEKERHEID

vrijdag 13 februari, 23.00-23.30 uur, Nederland 1

Steeds meer mensen hebben behoefte aan zekerheden in hun leven. Op die behoefte wordt ingespeeld door groeperingen, die ze deze zekerheden kunnen bieden. Zij baseren die vaak op de bijbel of op historisch gegroeide waarden.

In dit programma worden de vragen besproken: hoe konservatief en anti-liberaal is het fundamentalisme en zijn de methoden die onder meer de E.O. hanteert om zijn zienswijze te propageren wel aanvaardbaar?

Regie: Leen Timp. Redactie: Jan Kuiper.

HET HUMANISTISCH VERBOND VRAAGT:

Voor het werkveld van de geestelijke verzorging in ziekenhuizen, verpleeg-, en bejaardenhuizen zoeken wij een

GEESTELIJKE VERZORGER met organisatorische kwaliteiten, die de activiteiten in het land kan begeleiden.

Voor inlichtingen en een informatiepakket kunt u zich wenden tot: de centraal geestelijk raadsman de Heer C.J. van der Hulle, tel: 02152 - 54355.

Schriftelijke sollicitaties worden ingewacht bij de directeur van het Humanistisch Verbond, postbus 114, 3500 AC Utrecht.

HV WINT BEROEP, MAAR PHYRRUS OVERWINNING

Het verbond heeft zijn beroepszaak tegen de zenderkleuring gewonnen, schreven we in het vorige nummer van de „Humanist” op grond van de eerste berichten uit Den Haag.

Hadden we het vonnis eerst maar even afgewacht, want dan was de blijdschap heel wat minder groot geweest. Het feit dat de Raad van State de gewraakte CRM-beschikking vernietigde, is wat je noemt een phyrrusoverwinning, want het gebeurt op louter formele gronden. Op onze klacht dat de kerken zondags wel op Hilversum I mogen uitzenden en het HV niet is de Raad van State niet ingegaan, omdat het hier ging om een „algemeen verbindende beschikking”, waartegen bij de raad geen beroep mogelijk is. Treurig, want onze klacht vloeit juist voort uit het feit dat de beschikking in ieder geval niet algemeen werkt door voor de kerken een onnodige uitzonderingsbepaling op te nemen.

Wat nu? In ieder geval voer voor juristen, want het blijft opmerkelijk dat over deze kwestie binnen de Raad van State in verschillende stadia uiteenlopende standpunten werden ingenomen. De voorzitter van de Afdeling Geschillen van bestuur heeft onze klacht immers in eerste instantie wel degelijk inhoudelijk behandeld. Maar wat de zaak zelf betreft kunnen we slechts wachten op de behandeling van het zogenaamde rapport-Doorman binnenkort in het NOS-bestuur. Daarin wordt de hele zenderkleuring geëvalueerd en dan zal blijken hoe vaak alle omroepen hun eigen afspraken schenden terwijl het HV met de handen op de rug gebonden buitenspel staat. Juridisch gezien zijn wij voorlopig tussen wal en schip gevallen. Het wachten is dus op het moment dat in Hilversum de discussie over de zendtijndeling wordt geopend. (CV)

MARKOWIC (IHEU) ONTSLAGEN AAN UNIVERSITEIT

Begin januari hebben zeven filosofen, hoogleraren aan de universiteit van Belgrado, ontslag gekregen. Wegens hun medewerking aan het kritische tijdschrift Praxis dat in 1975 werd verboden, mochten zij al vijf jaar geen kolleges meer geven. Eén van hen is Mihailo Markowic, een lid van het driemanschap dat de IHEU voorziet, met wie wij een telefoongesprek hadden. Hij vertelde dat hem zijn paspoort was afgenomen en dat er huiszoeking bij hem was gedaan, maar hij klonk vrij rustig. Ook met Frits Schaling, correspondent van NRC Handelsblad in Belgrado hadden wij enige gesprekken, waarvan een gedeelte werd uitgezonden in een radioprogramma van het HV. Hij zal voor ons contact met Markovic onderhouden.

Deze laatste klap voor de Praxis-hoogleraren kwam niet onverwacht. Vorige zomer nam het Servische parlement een wet amendement aan dat bepaalt dat docenten die „de maatschappelijke belangen” van de universiteiten hebben geschaad, een andere functie moeten aanvaarden, met pensioen gaan of anders worden ontslagen. Tot dusver hadden Markowic en zijn collega's geweigerd iets anders te gaan doen dan waar ze voor waren aangesteld.

De IHEU heeft al vorig jaar aan de presidenten van Joegoslavië en Servië geschreven om hen er op te wijzen dat dit soort ontslagen indruisen tegen de mensenrechten en ook tegen de statuten van de International Labour Organization die bepalen dat in arbeidsverhoudingen geen politieke diskriminatie mag voorkomen. Nu gaan er dus weer protestbrieven de deur uit, net als in 1975 toen de IHEU een paar maal aan Tito schreef, wat volgens onze vrienden in Joegoslavië toch wel enige invloed heeft gehad. (NK).

ORIËNTATIE

HB OVERLEGT MET GROEP VERONTRUSTEN

Op 9 januari heeft een eerste gesprek plaats gevonden tussen een aantal verontruste leden en een delegatie van het hoofdbestuur. Tijdens deze plezierig verlopen ontmoeting werd duidelijk dat allen zich konden vinden in hetgeen de beginselverklaring zegt over de maatschappelijke verantwoordelijkheid van het Verbond en over de onwenselijkheid van partijpolitieke uitspraken. In het algemeen blijkt bij sommigen in het HV een onjuiste beeldvorming over de kernwapenverklaring te zijn ontstaan. Zo spreekt de verklaring zich NIET uit vóór een eenzijdige ontwapening, maar wél tegen een bij voorbaat uitsluiten daarvan. Het hoofdbestuur heeft toegezegd zich te beraden over de eenzijdige beeldvorming die rond het Verbond kennelijk bij sommigen is ontstaan. Ook zal bekeken worden in hoeverre groepsvorming binnen het HV gewenst is. Voorzitter Rob Tielman heeft toegezegd in de „Humanist” binnenkort op de onterechte beeldvorming rond de kernwapenverklaring te zullen terugkomen. In maart zal een tweede gesprek gehouden worden. (RT)

VERBONDSRAAD: KRITIEK OP RTV- UITZENDINGEN

De Verbondsraad heeft op 24 januari Paula Wassen benoemd tot nieuw hoofdbestuurslid, en met algemene stemmen een motie aangenomen waarin wordt aangedrongen op een spoedige verhuizing van het HOI naar Utrecht vanwege de slechte bereikbaarheid in Culemborg. Er was erg veel kritiek op met name de vijf minuten bedenktijd uitzendingen (de meeste verbondsraadsleden vonden deze uitzendingen te weinig duidelijk humanistisch en te weinig wervend). Ook de Palestijnen-uitzendingen ondervonden kritiek. De vergadering werd wegens tijdgebrek verlegd tot begin april. Bovendien geeft dat de afgevaardigden de gelegenheid de achterban te raadplegen over de RTV-beleidsnota die ter discussie staat. (Zie voor een samenvatting van deze nota elders in dit nummer) (RT)

SAMENSPRAAK MET „VRIJZINNIGEN”

Dat „vrijzinnigen” uit de titel staat er om de aandacht te trekken voor een discussie met een groep die grotendeels wel zo werd genoemd, en waarvan velen zich nog zo zouden noemen.

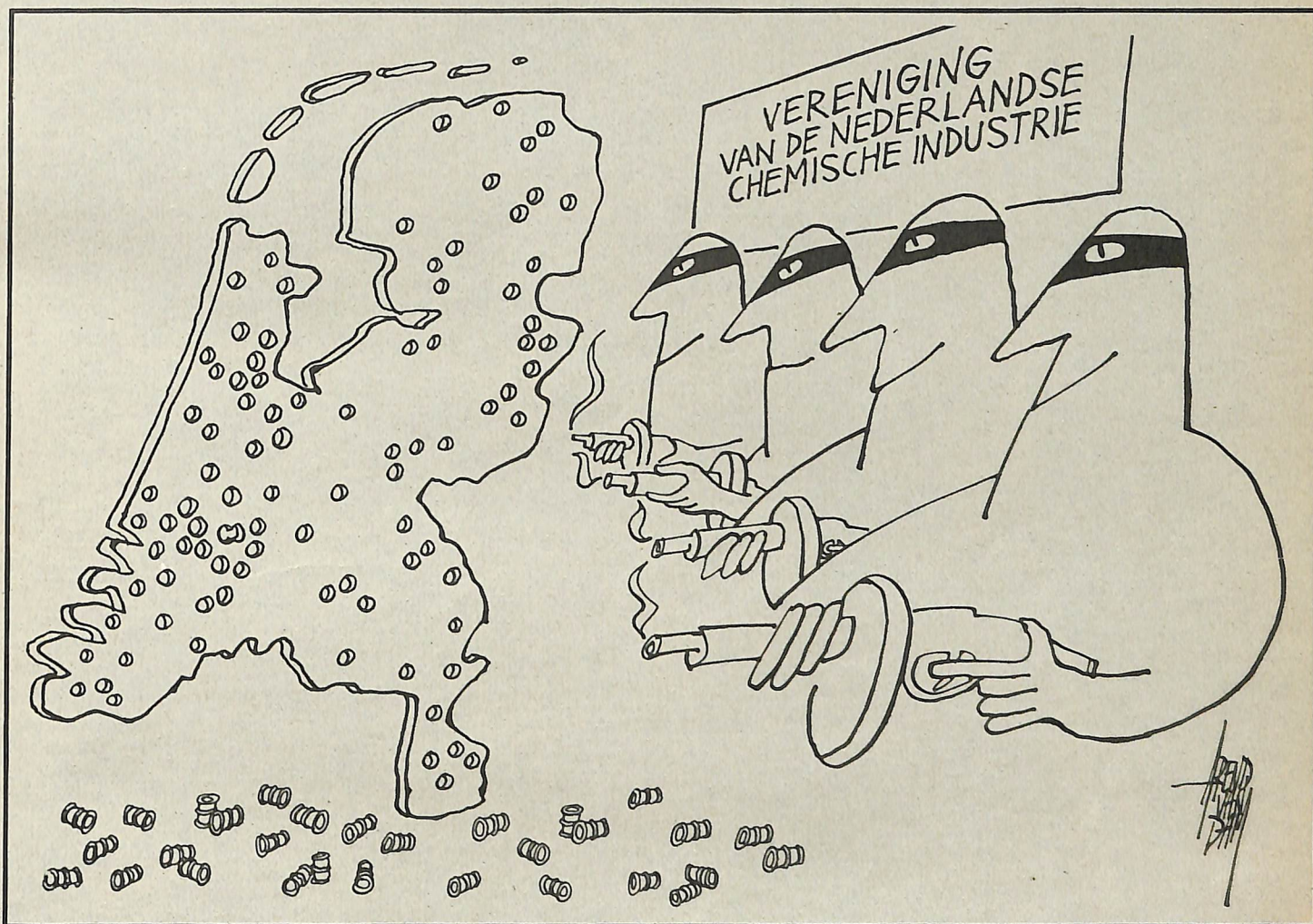
Op 10 januari was er in het gebouw van de Vrije Gemeente Amsterdam een forumdiscussie tussen vertegenwoordigers van de Vrije Gemeente zelf (een vrij religieuze groep), de Nederlandse Protestantse Bond (N.P.B.) (een vereniging van vrijzinnig protestanten van diverse herkomst), de Orde der Vrijmetselaren (van ondogmatisch-religieuze signatuur), en het Humanistisch Verbond.

Een belangwekkende discussie, waarbij de vertegenwoordiger van de N.P.B. zijn vereniging presenteerde als humanistisch, en er uit de zaal – met zo'n 70 aanwezigen – werd gesteld dat men eigenlijk van het woord „vrijzinnig” af zou moeten, omdat het „rechtzinnig” hier tegenover wordt verondersteld. Men zou zich juist niet meer in die oude tegenstelling uit het protestantisme moeten plaatsen, aldus deze woordvoerder.

Kan dit voorbode zijn van een brede humanistische samenwerking? Wat ieder „heeft” werd wel even geëtaleerd, het zou elkaar vaak goed kunnen aanvullen. Besloten werd voorzichtig aan te doen en aan de (hoofd)besturen voor te stellen te beginnen met het uitwisselen van informatie, van sprekers en van kolommen in elkaars periodieken. Amsterdammers weten dat iets van deze aard al geruime tijd bestaat tussen de Vrije Gemeente en het Amsterdamse HV. Zoiets zou mogelijk verder geactiveerd en over het land verbreed kunnen worden, en aangevuld met plaatselijke (en landelijke) bestuurlijke contacten. Ook ons hoofdbestuur beraadt zich hierover. (AJW)

HUMANIST

Tweewekelijkse uitgave van het Humanistisch Verbond 36e jaargang nr. 3, 20-2-1981

Milieu-kriminaliteit: bedrijven die gifafval dumpen en overheden die hiervoor „wapenvergunningen” verlenen.

IN VERKLARING OVER DUMPING GIFSTOFFEN

HV HEKELT ONVERANTWOORDE HOUDING BEDRIJVEN EN OVERHEDEN

In een verklaring over het bedreigde leefmilieu in Nederland – waarin vooral wordt ingegaan op de dumping van giftige stoffen – dringt het hoofdbestuur aan op een solide wetgeving om zowel overheidsorganen als bedrijven die zich schuldig maken aan deze gifdumping, adequaat ter verantwoording te kunnen roepen. Het hoofdbestuur tilt vooral zwaar aan de afvalkwestie omdat velen die aansprakelijk gesteld moeten worden, hun verantwoordelijkheid momenteel proberen te ontlopen.

Het hoofdbestuur konstateert dat deze ontkennen van verantwoordelijkheid bij

velen een gevoel van machteloosheid veroorzaakt en acht het daarom noodzakelijk duidelijk vast te stellen wie precies aansprakelijk gesteld moet worden voor deze schandelijke dumpingspraktijken, „zelfs als zij niet meer wettelijk aansprakelijk voor hun handelingen zouden zijn”. Het hoofdbestuur spreekt hierbij van „milieukriminaliteit,” van toepassing op bijvoorbeeld de recente zeer verontrustende gifontdekkingen bij Broek in Waterland.

In de verklaring wordt medeleven betuigd met hen die door de nabijheid van een afvalstortplaats plotseling in angst voor de gezondheid moeten leven.

„Weliswaar zijn de stortplaatsen die nu worden ontdekt het gevolg van een periode waarin het gevaar van zulk afval

niet werd ingezien,” vervolgt de verklaring, „maar dit mag ons niet de ogen doen sluiten voor de ernst van de situatie; bovendien bestaat geen zekerheid dat met het afval dat nu ontstaat meer verantwoord wordt omgesprongen.”

Mede daarom dringt het Humanistisch Verbond aan op een solide wettelijke basis waarop betrokken personen en instanties ter verantwoording kunnen worden geroepen.

Momenteel lijkt het er nog op dat deze verantwoordelijkheid veelal met de vergiften op de vuilnisbelt zijn beland en alleen een nieuwe wetgeving waarbij deze verantwoordelijkheid precies en streng wordt geregeld, lijkt daarin verandering te kunnen brengen.

Hes van Huizen